



PRO FIN
mikrokreditno društvo

Godišnji
izvještaj o
poslovanju
za godinu
2023



- 1 O IZVJEŠTAJU
- 2 OPŠTI PODACI
- 3 VIZIJA, MISIJA I CILJEVI
- 4 POSLOVNO OKRUŽENJE
- 5 REZULTATI POSLOVANJA KROZ
PREGLED I ANALIZU FINANSIJSKIH
IZVJEŠTAJA
- 6 POKAZATELJI I OCJENA POSLOVANJA
I UPRAVLJANJA KLJUČNIM RIZICIMA
- 7 REALIZACIJA KLJUČNIH CILJEVA
- 8 PRAVCI BUDUĆEG RAZVOJA POSLOVANJA

1 O IZVJEŠTAJU

Godišnji izvještaj o poslovanju Mikrokreditnog društva Pro Fin d.o.o. Istočno Sarajevo (u daljem tekstu Pro Fin ili Društvo), predstavlja završni izvještaj koji na jednostavan način sumira rezultate poslovanja za 2023 godinu, ali i najavljuje pravce razvoja za budućnost.

Pored pregleda finansijskih izvještaja, osvrta i komentara na iste, ovaj izvještaj o poslovanju pruža dodatne informacije, analize i komentare koji dopunjuju sliku o tržišnom, finansijskom i uopšte poslovnom položaju Pro Fina na tržištu na kojem ostvaruje svoju viziju i misiju, čime čitaocu istog pomaže da stekne pravu sliku ne samo o trenutnom položaju, već i o potencijalu i perspektivama daljeg poslovnog razvoja i položaja.

Sa našim klijentima, bilo da je riječ o korisnicima naših mikrokreditnih usluga ili o kupcima naših obveznica na tržištu kapitala, ili pak poslovnim bankama kroz ovaj izvještaj želimo držeci se načela transparentnosti, profesionalnosti i objektivnosti podijeliti sve potrebne činjenice i informacije kako bi sami mogli doći do zaključka da mogu dugoročno računati na Pro Fin sajedne strane kao pouzdanog, ekspeditivnog i efikasnog partnera u kreditiranju, tako i na mjesto za sigurno i isplativo ulaganje svoga novca.

2 OPŠTI PODACI

Naziv pravnog lica: MKD "PRO FIN" d.o.o Istočno Sarajevo
Direktor: Gordana Ćorović
Godina osnivanja: 2020
JIB: 4404562440001
Matični broj: 11189890
Adresa: Spasovdanska bb
Vlasnici i učešće: Zdravko Vidović 50%, Jovan Adžić 49,80%, Đorđe komlenović 0,2%
Šifra djelatnosti: 6492
Telefon: 057/962-200
E mail: office@mkdprofin.ba
Status pravnog lica: finansijska organizacija
Eksterni revizor: Ef revizor d.o.o, Banjaluka

3 VIZIJA, MISIJA I CILJEVI

Od osnivanja do danas Pro Fin svoju misiju ostvaruje kroz mikrofinansijsku podršku odobravanja kredita mikro i malim preduzećima i samostalnim preduzetnicima, kao i za različite potrebe stanovništva koji imaju ograničen pristup bankarskim uslugama, ili su mu takve usluge spore i komplikovane.

Vizija Pro Fin-a je da bude dobro poznata adresa svim korisnicima mikrofinansijskih usluga koji iznad svega cijene izuzetno brzu, jednostavnu i pouzdanu finansijsku podršku, prilagođenu klijentovim potrebama i dostupnu u kontinuitetu preko našeg kreditnog osoblja.

Pro Fin je u 2023 postavio sebi sljedeće pravce realizacije svojih planova i ciljeva:

- Širenje mreže poslovnica,
- Značajan rast kreditnog portfolio u skladu sa planom,
- Održavanje stabilnosti kvaliteta kreditnog portfolio,
- Jačanje upravljačkih i kontrolnih struktura,
- Redefinisanje ponude.

4 POSLOVNO OKRUŽENJE

Poslovno okruženje predstavlja ambijent i uslove u kojem Društvo ostvaruje svoje ciljeve. Generalno ekonomski ambijent u BiH u 2023 može se sumirati u pokazateljima koji slijede. Nakon postpandemijskog rasta od 7,4%, u 2021 godini, rast BDP usporava u 2022 na 3,9% , uz dalje usporavanje u 2023 na 2,2%. Stopa inflacije u 2023 usporava i za prvu polovinu godine iznosi 8,5%, što za isti period prošle godine predstavlja smanjenje za 3,7%, a do kraja godine nastavlja se trend smanjenja i zaustavljanje na 2,2%. Usporavanje inflacije je značajno uslovljeno smanjenjem privatne potrošnje, i značajnim padom cijene transporta, kao djelatnosti čija cijana usluge u velikoj mjeri utiče na kretanje cijena većine potrošačkih dobara. Industrijska proizvodnja je u prvoj polovini 2023 smanjena za 3,9% što je posljedica i pada inostrane tražnje i izvoza. Posljedično je porastao je spoljnotrgovinski deficit, za koji se procjenjuje da će se povećati za 4,7%. Ovaj trend je uslovljen prvenstveno rastom cijena metala i energenata koji se uvoze, što je dijelom ublaženo rastom izvoza u sektoru turizma, gdje dolazio do ekspanzije, čak i u odnosu na predpandemijski period kada je učešće istog u BDP iznosilo 3,2%, sada je poraslo na 5,8%. U 2024 godini se očekuje ipak smanjenje cijena koje su ključno odredile ovaj deficit. Očekuje se i dalje usporavanje inflacije i rast privatne potrošnje, uslovljeno realnim rastom plata. Procjenjuje se da bi stopa BDP u 2024 godini trebala rasti do 2,8%, a u 2025 3,4%. Stabilizacija inflacije se očekuje na oko 2%. Rast BDP se izvodi iz prognoze rasta izvoza usljed postepenog oporavka evropskih ekonomija na koje je BiH najviše oslonjena.

Navedene prognoze, kao i iskustva iz prošlosti navode nas na zaključak da bi MKO tržište u naredne tri godine odlikovalo visok stepen stabilnosti poslovanja. Eventualni stres scenariji, uslovljeni faktorima globalne nestabilnosti teško da mogu destabilizovati poslovanje sektora u većoj mjeri, na šta je on pokazao visok stepen otpornosti i prilagođavanja u prethodnom periodu. Ipak treba biti svjestan i značajnih rizika koji se ogledaju u sve većem komplikovanju geopolitičkog faktora, uslovljen prekompozicijom na globalnoj sceni i urušavanjem do sada važećih standarda i kriterija.

Prethodno navedeno se odnosi na širi ambijent poslovanja. Uži ambijent predstavlja mikrokreditni sektor u kojem Pro Fin posluje i kojem pripada. S obzirom da je Pro Fin u 2023 godini još uvijek poslovao samo na prostoru Republike Srpske ograničićemo se samo na taj dio tržišta BiH. Njega čini 15 MKD i 9 MKF, od čega je 13 MKD i 2 MKF registrovano u Republici Srpskoj, a ostali u Federacije BiH.

S obzirom da u momentu izrade ovog izvještaja nisu javno publikovani podaci o rezultatima poslovanja za 2023, oslonićemo se na podatke zaključno sa III kvartalom (30.09.2023), i procjenama do kraja 2023 godine.

Aktiva MKO sektora u R. Srpskoj na kraju III kvartala iznosi 608.836.000 KM, a kreditni portfolio 518.953.000 KM. S obzirom na trenutno stanje, realna procjena rasta kreditnog portfolio do kraja 2023 je cca 20%. Iako je učešće kreditiranja pravnih lica jako malo, vrijedi istaći da je u 2023 došlo do povećanja učešća u ukupnom MKO portfolio sa 2% na 4,6%. Pretpostaviti je da je riječ o prelivanju klijenata iz bankarskog sektora koji nije našao razumijevanja za potrebe ove grupe korisnika. Rezerve za kreditne gubitke su povećane više od procenta rasta kreditnog portfolio, ali su ipak manje rasle nego u istom periodu prošle godine. Ova činjenica ipak ne utiče bitno na stabilnost sektora s obzirom da isti bilježi značajan rast profitabilnosti u odnosu na isti period prošle godine, sa značajnim indeksima povećanja na svim vrstama prihoda. Povećanje kamatnog prihoda u značajnoj mjeri je pored povećanja volumena kreditnog portfolio odredio rast nominalne kamatne stope (NKS), što je praćeno i rastom EKS, ali u manjoj mjeri, što potencijalno sugerise da se naknade nisu značajnije mijenjale ili su ostale iste. Rast cijene izvora finansiranja MKO je lančano determinisan sa rastom referentne kamatne stope i cijene kapitala na tržištima koja su glavni izvori finansiranja MKO sektora u BiH. Rast tražnje koji se očituje kroz rast broja korisnika i kreditnog portfolio, je vjerovatno posljedice ograničenja banaka u smislu kriterija vezano za priznavanje izvora kreditne sposobnosti, ali i komplikovanog bankarskog aparata koji u manjoj mjeri zadovoljava standarde efikasnosti krajnjih korisnika. Efekat dodatno pojačava veliki neto priliv ino doznaka koje građani BiH ostvaruju iz inostranstva, a za potencijal njihovih korisnika više sluha od bankarskog pokazuje MKO sektor.

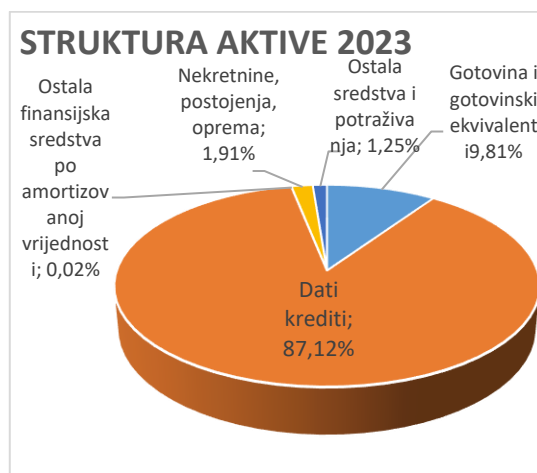
Trenutna tržišna konkurentnost mjereno brojem učesnika pokazuje nastavak trenda unazad nekoliko godina, koji se odlikuje visokom dinamikom u smislu ulaska na tržište novih aktera, ali generalno nije zabilježena značajnija redistribucija u smislu raspodjele tržišnog učešća. Uočljivo je da

je najveća dinamika u prethodno pomenutom kontekstu evidentna na niši manjih iznosa kredita u svrhu potrošnje, gdje dolazi do intenzivnih smjena i pokušaja pozicioniranja. Takođe, uočljivo je da u takvoj situaciji u određenoj mjeri smanjuje tržišno učešće tržišnih lidera na tim nišama, koji generalno na svim tržištima nastoje pojačati ili zadržati svoju poziciju, ali širina nastupa očigledno ne može ponuditi uslugu koju može specijalizacija u nastupu prema klijentima. Vrijedno je istaći da tržišni učesnici koji svoju ponudu baziraju na krajnjoj maksimizaciji brzine i efikasnosti imaju i veliki potencijal, što subjektivno i jeste utisak, a to je da regrutuje nove korisnike iz redova mlađe starosne kategorije u MKO sektor, jer vrijednosti koje ova starosna grupa korisnika preferira u dobroj mjeri poklapaju se sa takvom tržišnom misijom tih MKO.

5 REZULTATI POSLOVANJA KROZ PREGLED I ANALIZU FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

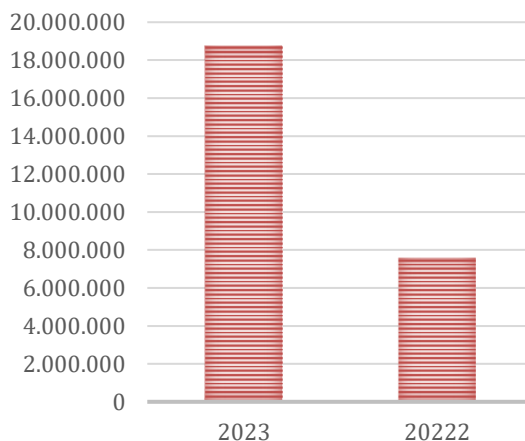
Uspješnost poslovanja svakog mikrokreditnog društva treba ocjenjivati po osnovu pokazatelja koji proizilaze iz zvaničnih finansijskih izvještaja, ali i pokazatelja koji u istima nisu sadržani, ali ih mogu dopuniti i dati dodatnu kvalitativnu vrijednost konačnoj ocjeni. Slijedi skraćeni prikaz Bilansa stanja za 2023 godini:

R. Br.	STAVKE BILANSA STANJA	2023	2022	% rasta/ pada stavke 2023/2022	% stavke u aktiva/ pasiva 2023	% stavke u aktiva/ pasiva 2022
1	Gotovina i gotovinski ekvivalenti	1.801.240	240.967	647,50%	9,81%	3,18%
2	Dati krediti	15.947.397	6.987.461	128,23%	87,12%	92,16%
3	Ostala finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	4.441	39.373	-88,72%	0,02%	0,52%
4	Nekretnine, postojenja, oprema	350.033	214.719	63,02%	1,91%	2,83%
5	Ostala sredstva i potraživanja	202.851	98.980	104,94%	1,11%	1,31%
6	UKUPNA SREDSTVA (1+2+3+4+5)	18.305.962	7.581.500	141,46%	100,00%	100,00%
7	VANBILANSNA EVIDENCIJA	1.550.618	538.903	187,74%	7,81%	6,64%
8	UKUPNA SREDSTVA I VANBILANSNA AKTIVA (6+7)	19.856.580	8.120.403	144,53%	100,00%	100,00%
9	Uzeti krediti	7.703.248	1.070.635	619,50%	42,08%	14,12%
10	Izdani dužnički dokumenti	8.319.283	4.715.144	76,44%	45,45%	62,19%
11	Obaveze za porez na dobit	36.725	27.580	33,16%	0,20%	0,36%
12	Ostale obaveze	241.716	419.019	-42,31%	1,32%	5,53%
13	UKUPNO OBAVEZE (9+10+11+12)	16.300.972	6.232.378	161,55%	89,05%	82,20%
14	KAPITAL	2.004.990	1.349.131	48,61%	10,95%	17,80%
15	UKUPNO OBAVEZE I KAPITAL (13+14)	18.305.967	7.581.509	141,46%	100,00%	100,00%
16	VANBILANSNA EVIDENCIJA	1.550.618	538.903	187,74%	7,64%	6,64%
17	UKUPNO OBAVEZE, KAPITAL I VANBILANSNA EVIDENCIJA (15+16)	19.856.580	8.120.412	144,53%	100,00%	100,00%

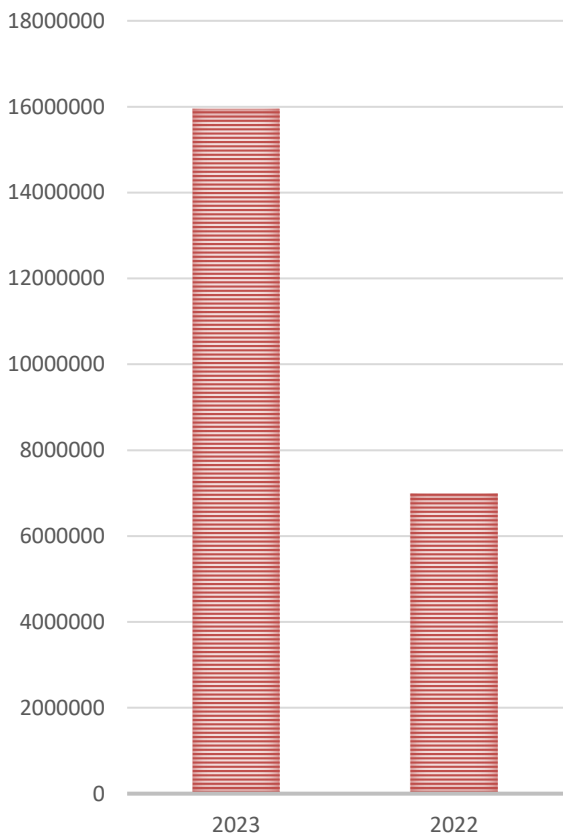


Rast same **ukupne aktive/pasive bez vanbilansne evidencije** u 2023 godini iznosio je 144,53%. Rast je primarno determinisan rastom kreditnog portfolia, odnosno u tabeli stavke naziva **Dati krediti**, koja je porasla za 128,23% u odnosu na prethodnu godinu, što predstavlja ostvarenje plana 116%. Visina stavke Dati krediti u mikrokreditnim organizacijama predstavlja centralni i ključni cilj poslovanja i predstavlja trenutno stanje glavnice, na određeni dan, u ovom slučaju na zadnji dan poslovne godine. Važnost visine kreditnog portfolia leži u činjenici da on predstavlja produktivnu i prihodovnu imovinu, koja je...

UKUPNA AKTIVA/PASIVA



DATI KREDITI



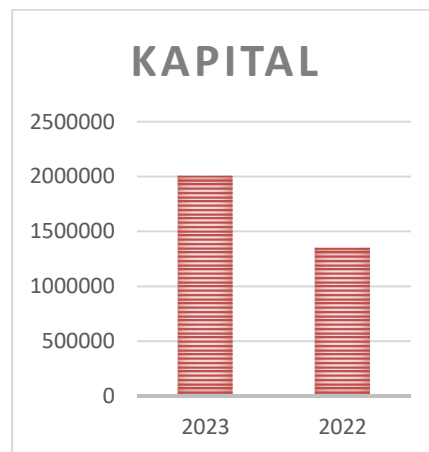
... generator kamatnog, ali posredno i prihoda od naknada i provizija. Što je ova stavka veća, prihodi organizacije su veći, što je ostvaren veći rast, vremenom će se generisati veći prihodi. Učešće Datih kredita u Ukupnim sredstvima Pro Fina u 2023 iznosi 87,12%, što je smanjenje sa 92,16%, koliko je bilo u 2022 godini, ali primarno iz razloga veće stavke Gotovine i gotovinski ekvivalenti, koja je opet visoko likvidna i u funkciji brze transformacije u stavku Dati krediti. Ovaj pokazatelj je bolji u odnosu na ukupan mikrokreditni sektor gdje iznosi 85,23%. S obzirom da je rast ukupnog mikrokreditnog sektora u 2023 godini bio cca 20%, onda se može zaključiti da je Pro Fin ostvario rezultat relativnog rasta kreditnog portfolia višestruko iznad prosjeka konkurencije. Značaj postignutog rezultata samo u određenoj mjeri može umanjiti činjenica da je riječ o relativno mladom mikrokreditnom društvu, koje polazi sa manje startne osnove, ali ostaje i dalje značajna razlika koja se može pripisati samo objektivnim i kvalitativnim činiocima.

Stavka **Gotovina i gotovinski ekvivalenti** je imala značajan rast, a isti je rezultat svjesnog nastojanja menadžmenta Pro Fina da završi poslovnu godinu sa nešto većim iznosom novčanih sredstava koji bi omogućili sigurnu podršku aktivnostima plasiranja novih kredita u prva dva mjeseca 2024 godine, do obezbjeđivanja novih izvora sredstava.

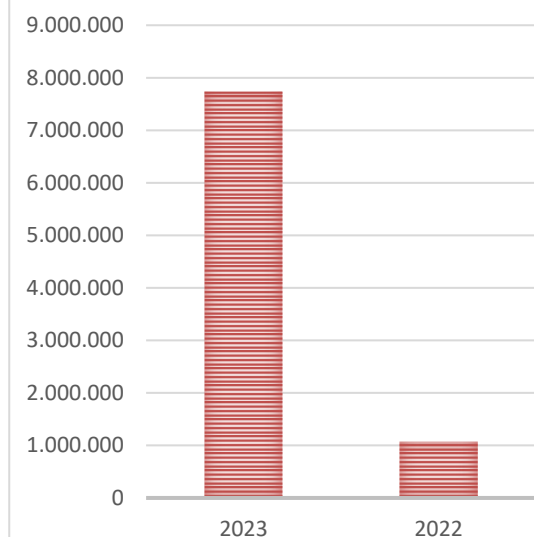
Nekretnine, postrojenja, oprema su rasli za 63,02%, što je značajno manje u odnosu na rast kreditnog portfolia, što se može ocijeniti kao pozitivno, jer ova materijalna sredstva služe kao neophodna tehnička podrška prodaji, ali samo ako prate realne potrebe podrške, u suprotnom likvidna imovina koja donosi prihod ostaje dugoročno zarobljena bez da donosi prihod. Ulaganja su vršena u nabavku automobila i

opremanje novih radnih mjesta uglavnom prodajnog personala, što je sve u direktoj funkciji jačanja prodaje i visine kreditnog portfolia, a nije bilo kupovine nekretnina.

Usljed realizacije ambicioznih planova povećanja mreže poslovnica i visine kreditnog portfolia, kao i logistike koja obezbjeđuje uslove poslovanja, značajno su porasle potrebe Pro Fina za većim izvorima sredstava finansiranja navedenih aktivnosti. Osnivački kapital Pro Fina je 500.000 KM. Poslovanjem iz godine u godinu **kapitalna osnova se povećava** usljed zadržavanja ostvarene dobiti. U 2023 godini ona je u relativnom pokazatelju značajno jačala i to za 48,61%, usljed ostvarene dobiti, koja je bila značajna uprkos povećanim troškovima u aktivnostima otvaranja novih poslovnica, ali ovo povećanje kapitala je nedovoljno da podrži tako snažan rast.



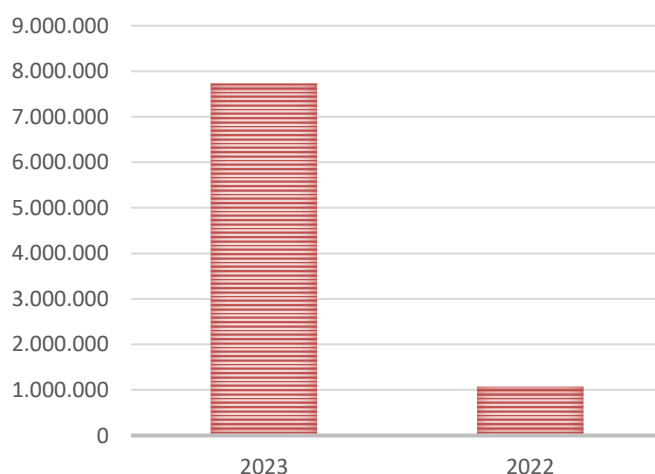
UZETI KREDITI

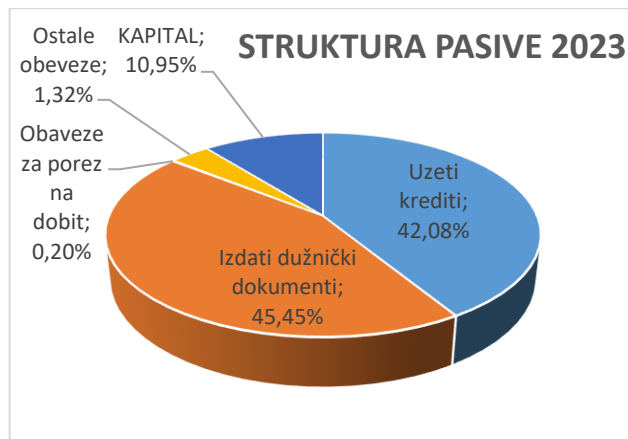


Iz navedenih razloga je Pro Fin u 2023 godini značajno radi na povećanju eksternih izvora finansiranja, preko poslovnih banaka i emitovanjem obveznica na Banjalučkoj berzi. Višestruko povećanje izvora sredstava ostvaruje se preko poslovnih banaka, gdje je stavka **Uzeti krediti** povećana u 2023 sa 1.075.635 na 7.703.248, pa učešće ove stavke u Ukupnim obavezama i kapitalu se povećava sa 14,12%, koliko je iznosilo na kraju 2022 godine na 41,25% na kraju 2023 godine. Kontinuirani trend sve boljih poslovnih rezultata Pro Fin, iskazanih putem finansijskih izvještaja nije ostao nezapažen od strane poslovnih banaka, koje kroz sve jaču kreditnu podršku ustvari prepoznaju i vlastite poslovne šanse za perspektivnu saradnju i u budućem periodu.

Pro Fin već nekoliko godina za visok stepen stabilnosti finansiranja svojih poslovnih poduhvata zahvalnost duguje povjerenju pojedinaca i subjekata koji kupuju njegove obveznice putem berze. Ako bi to povjerenje iskazivali u brojevima, onda možemo reći da je ono više nego uduplano, jer je vrijednost **Izdatih dužničkih dokumenata** u 2023 godini porasla sa 4.715.144 na 8.319.283 odnosno za 76,44%. Ovaj izvor, uprkos značajnom porasta finansiranja od strane poslovnih banaka, i dalje ostaje najveći, a pored kapitala i najstabilniji izvor finansiranja Pro Fina sa učešćem u ukupnim obavezama i kapitalu 44,37%.

IZDATI DUŽNIČKI DOKUMENTI



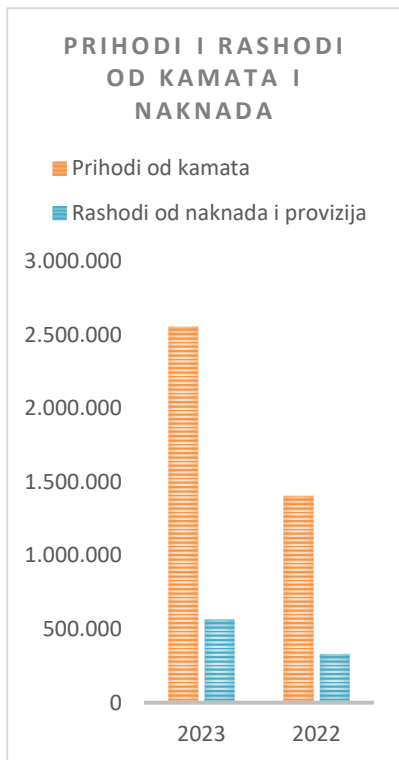


Ostale obaveze su se značajnoj mjeri smanjile i njihovo smanjenje u datoj vremenskom tački odslikava poziciju visoke likvidnosti, koja je iskorištena za smanjenje ostalih obaveza.

Stavka **Vanbilansne evidencije** bilježi u 2023 godini rast od 187,74%. Strukturu vanbilansa čine neiskorišteni dijelovi okvirnih krediti koje Pro Fin koristi kod poslovnih banaka. Ova neiskorištena sredstva su likvidnosni potencijal i rezerva za dodatnu brzu intervenciju i podršku poslovanja.

Slijedi skraćeni prikaz Bilansa uspjeha za 2023 godinu:

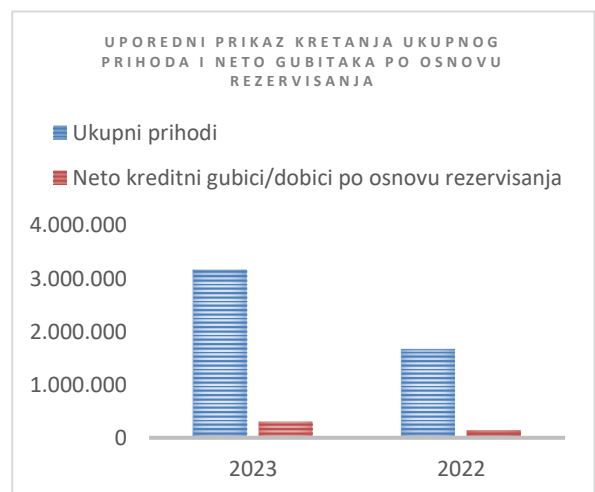
R. Br.	BILANS USPJEHA	2023	2022	% rasta/pada stavke 2023/2022
1	Prihodi od kamata	2.553.851	1.405.518	81,70%
2	Rashodi od naknada i provizija	564.380	330.627	70,70%
3	NETO PRIHODI / RASHODI KAMATA(1-2)	1.989.471	1.074.891	85,09%
4	Prihodi od naknada i provizija	607.530	269.045	125,81%
5	Rashodi od naknada i provizija	162.163	67.755	139,34%
6	NETO PRIHODI / RASHODI OD PROVIZIJA I NAKNADA (4-5)	445.367	201.290	121,26%
7	Neto kreditni gubici/dobici po osnovu rezervisanja	-302.138	-139.843	116,06%
8	Rashodi otpisanih potraživanja	-2.569	-973	164,03%
9	Prihodi od naplaćenih, a ranije otpisanih potraživanja	5.982	1.473	306,11%
10	Ostali prihodi	13.983	6.654	110,14%
11	Troškovi zaposlenih	673.412	317.020	112,42%
12	Troškovi amortizacije	67.026	54.040	24,03%
13	Ostali troškovi i rashodi	449.858	225.631	99,38%
14	DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA	959.800	546.801	75,53%
15	Porez na dobit	-96.941	-57.350	69,03%
16	DOBIT	862.859	489.451	76,29%



Prihodi od kamata u 2023 godini porasli su za 81,70%, a odnose na prihode od redovnih kamata i prihode od zateznih kamata. **Rashodi kamata** odnose se na troškove kamata koje Pro Fin plaća poslovnim bankama i kupcima svojih obveznica za sredstva finansiranja koje zauzvrat dobija na korištenje. Rashodi kamata imali su manji rast od rasta Prihoda od kamata i on je iznosio 70,70% što je uslovilo značajno veće povećanje **Neto prihoda od kamata** u odnosu na prethodnu godinu za 85,09%. **Prihodi od naknada i provizija** bilježe rast za 125,81%, i odnose se na prihode koje Pro Fin realizuje od naknada za obradu kredita, naknada za vođenje kreditne partija i naknada za prijevremenu otplatu kredita. **Rashodi od naknada i provizija** bilježe nešto veći rast od prihoda od naknada i provizija i taj rast iznosi 139,34%. U strukturi ovih naknada dominiraju naknade koje Pro Fin plaća za usluge platnog prometa poslovnim bankama, kao i naknade za obradu kredita koje koristi kod poslovnih banaka i druge naknade vezano za pristup izvorima finansiranja, koje su realno porasle u odnosu na prethodnu godinu.

U strukturi **Neto prihoda** dominiraju **Neto prihodi od kamata** i čine 81,71%, dok neto prihodi od naknada čine 18,71% ukupnih neto prihoda. Ako smo prethodno konstatovali da je kreditni portfolio generator ukupnih prihoda, i ako je isti u 2023 godini porastao za 128,23% postavlja se pitanje zašto su kamatni i prihod od naknada i provizija porasli u manjem procentu? Objasnjenje leži u ekonomskoj zakonitosti da se portfolio mjeri u krajnjoj vremenskoj tački sa dostignutim iznosom, a prihodi od naknada i provizija su kumulativna kategorija koja se svaki mjesec generiše za dostignuti nivo portfolia datog mjeseca. Znači, prihodovanje je dinamički posmatrano inertnija kategorija od visine kreditnog portfolia u uslovima kada portfolio dinamično raste.

Rast neto kreditnih gubitaka u 2023 godini je imao rast od 116%. Rast svake troškovne kategorije je samo po sebi nepoželjna pojava, ali se u svrhu korektno ocjene kretanja mora posmatrati u relaciji sa kretanjem ostalih kategorija. Učešće **Neto kreditnih gubitaka** u 2023 godini u **Ukupnom prihodu** Društva je iznosio 9,5%, dok je to učešće u 2022 iznosilo 12%. Zaključak je da rast kreditnog portfolia proizvodi više prihoda nego troška rezervisanja, pa je ovako sagledano Rast **Neto kreditnih gubitaka** prihvatljiv i objektivno u funkciji povećanja prihoda i dobiti Pro Fina.



Ista logika kao i za Rast neto kreditnih gubitaka može se primijeniti i za ocjenu stavke **Rashodi otpisanih potraživanja**, a koja pokazuje trošak potraživanja koje je Pro Fin otpisao u svom poslovanju. Ova stavka je zanemariva i nerelevantna po svojoj veličini i učešću i u prihodima i rashodima, pa ne zavređuje šire elaboriranje, kao ni stavke **Prihodi od naplaćenih, a ranije otpisanih potraživanja** i **Ostali prihodi**.

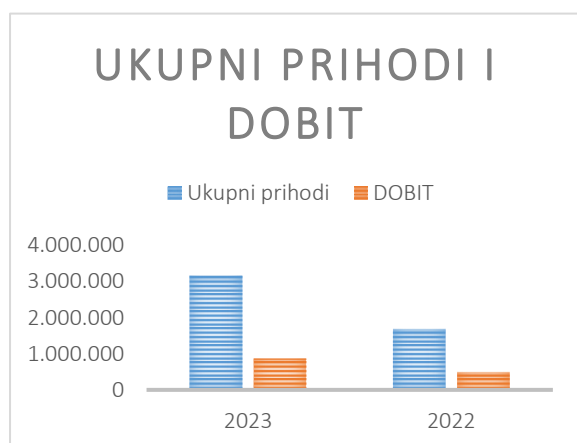
Troškovi zaposlenih rasli su u 2023 godini za 112,42%. Troškovi zaposlenih su najveća bilansna stavka troškova u bilansu uspjeha. Učešće troškova zaposlenih u Ukupnim prihodima za 2023 godinu je 21,30%, što je rast u odnosu na 2022 godinu kada je iznosilo 18,93%. Rast troškova zaposlenih, kao i rast učešća istih u odnosu na Ukupne prihode uslovljen je sa nekoliko faktora. Jedan je uslovljen opštim nivom rasta cijene rada na tržištu i sve veća ograničest izbora kvalitetnog i stručnog kadra na tržištu ponude radne snage, što je posljedično dovelo do trenda opšteg rasta nivoa zarada, što se preslikalo i na troškove zarada Pro Fina.



Drugi je uslovljen otvaranjem većeg broja poslovnica, što znači zapošljavanjem većeg broja radnika u prodaji, koji u startu proizvode pune troškove zarada, a sa generisanjem prihoda kreću od početka, pa je potrebno od 6 mjeseci do godine da prihodi dostignu nivo troškova, što objašnjava u dobroj mjeri povećanje učešća ove stavke troškova u Ukupnim prihodima, ali isto tako ovo treba shvatiti kao investiciju za period koji dolazi poslije. Kao treći bitan faktor treba istaći činjenicu da je Pro Fin u 2023 kadrovski jačao upravljačke i kontrolne strukture i strukture logistike koji su pretpostavka i temelj daljeg uspješnog i kontrolisanog razvoja. Ovakve pozicije zahtijevaju veću stručnost, iskustvo i obučenost, pa logično proizvode i veće troškove zarada.

Troškovi amortizacije rasli su za 24%, usljed povećanja materijalne imovine koja je u funkciji odvijanja poslovanja. Razliku relativnog porasta te imovine i troškova amortizacije treba objasniti sa vremenskim terminima nabavke osnovnih sredstava u 2023 godini.

Ostali troškovi i rashodi su rasli za 99,38%. U strukturi ovih troškova dominiraju troškovi zakupa poslovnih prostora, troškovi softverskih usluga, troškovi reklamiranja, troškovi održavanja vozila, troškovi goriva i režijski troškovi (troškovi telefona, interneta, struje, materijala...), troškovi obezbjeđenja, računovodstvenih, notarskih i advokatskih usluga. Rast navedenih troškova direktno korelira sa rastom mreže poslovnica.



Ostvarena **Dobit** kao integralni pokazatelj poslovanja veća je u odnosu na 2022 godinu za 76,29%. S obzirom na navedena investiranja koja su izvršena u 2023 godini, koja su je posljedično troškovno opteretila, može se zaključiti da je ostvaren značajan rast Dobiti, a u isto vrijeme stvoren jak potencijal njenu pune ekspanziju rasta u budućim obračunskim periodima.

6 POKAZATELJI I OCJENA POSLOVANJA I UPRAVLJANJA KLJUČNIM RIZICIMA

Po osnovu podataka poslovanja sadržanih u godišnjim finansijskim izvještajima (Bilansu stanja i uspjeha) izvode se pokazatelji na osnovu kojih se vrši ocjena ostvarenih rezultata. Univezalni principi uspješnosti poslovanja ekonomičnost, rentabilnost i solventnost su i ovdje primarni pokazatelji.

Ekonomičnost sagledavamo kroz visinu ostvarene operativne dobiti, kao pokazatelja kapaciteta zarađivanja osnovne djelatnosti poslovanja. Operativna dobit (EBIT) je razlika ukupnih prihoda kamata i naknada i troškova kamata i naknada. EBIT u odnosu na Trošak kamata pokazuje visok stepen zarađivanja i rast u 2023 u odnosu na 2022 godinu.

	2023	2022
EBIT	2.434.838	1.276.181
Trošak kamata	564.380	330.627
Koeficijent pokriva troškova kamata	4,31	3,86

Strožiji pokazatelji poslovanja su pokazatelji **rentabilnosti** jer uključuju sve troškove poslovanja i prikazani su u sljedećoj tabeli:

		2023	2022
Stopa bruto prinosa na ukupni kapital	= (EBIT / Prosječna aktiva)	21,61%	17,32%
Stopa neto prinosa na ukupni kapital	= (Neto dobit + Troškovi kamata) / Prosječna aktiva	13,53%	11,91%
Stopa neto prinosa na ukupni kapital	= (Neto dobit) / Prosječni ukupan kapital	57,23%	50,83%

Iz navedenog je evidentan visok nivo rentabilnosti poslovanja, mjereno sa različitih aspekata. Osim što su generalno na visokom nivou pokazatelji su u 2023 dodatno poboljšani.

Solventnost je sposobnost organizacije da iz ukupne imovine pokrije sve obaveze.

	2023	2022
Poslovna imovina	18.305.962	7.581.500
Ukupne obaveze	16.300.972	6.232.378
Odnos imovine i obaveza	1,12	1,22

Evidentno je da postoji puna pokrivenost obaveza imovinom, odnosno da je Društvo solventno. Nešto manja pokrivenost u 2023 godini posljedica su realnosti da ukupne obaveze neznatno brže rastu, usljed bržeg povećanja obaveza po zaduženjima u odnosu na povećanje kapitala.

Za kompletnu ocjenu uspješnosti poslovanja, osim prethodno pomenutih fundamentalnih pokazatelja profitabilnosti, **neophodno je sagledati i pokazatelje upravljanja ključnim rizicima poslovanja**. Ključni rizici sa kojima Pro Fin aktivno upravlja su **rizik likvidnosti, kreditni rizik i operativni rizik**. Lepeza izloženosti rizicima je znatno šira, ali sagledavamo u ovom vremenskom prostoru samo ključne rizike uticaja.

Likvidnost je sposobnost izmirivanja obaveza u roku njihovog dospijea. Izrazito visok rast kreditnog portfolia, broja poslovnica, i ukupnih terminski određenih obaveza, postavlja visoke zahtjeve u pogledu menadžmenta finansija i planiranja tokova gotovine u funkciji održavanja likvidnosti.

Slijedi prikaz bilansa tokova gotovine u 2023 godini:

R. Br.	BILANS TOKOVA GOTOVINE	2023	2022
1	Prilivi od kamata	2.370.897	1.337.335
2	Odlivi od kamata	-564.066	-330.626
3	Prilivi od naknada i provizija	569.239	405.937
4	Odlivi od naknada i provizija	-121.508	-35.822
5	Prilivi od naplate prethodno otpisanih potraživanja	5.282	185
6	Odlivi po osnovu plaćanja zaposlenima	-631.233	-295.490
7	Odlivi po osnovu plaćanja operativnih rashoda i troškova	-496.418	-398.397
8	Ostali odlivi iz poslovnih aktivnostii	-26.549	-73.658
9	Plaćeni porez na dobit	-87.796	-46.866
10	Tokovi gotovine prije promjene na poslovnim sredstvima i obavezama (1+2+3+4+5+6+7+8+9)	1.017.848	562.598
11	Neto povećanje/smanjenje kredita i potraživanja od klijenata	-9.316.443	-1.984.297
12	NETO TOK GOTOVINE IZ POSLOVNE AKTIVNOSTI (10+11)	-8.298.595	-1.421.699
13	Sticanje nekretnina, postrojenja i opreme	-202.287	-158.199
14	NETO TOK GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA	-202.287	-158.199
15	Isplaćene dividende	-207.000	
16	Prilivi od kredita od banaka	9.699.000	1.908.000
17	Otplate glavnice kredita kod banaka	-3.034.994	-1.971.825
18	Prilivi od kredita od drugih finansijskih institucija	6.254.800	2.950.500
19	Otplate glavnice kredita kod drugih finansijskih institucija	-2.650.660	-1.349.818
20	NETO TOK GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA(15+16+17+18+19)	10.061.146	1.536.857
21	SUFICIT/DEFICIT PERIODA	1.560.264	
22	STANJE GOTOVINE NA POČETKU PERIODA	240.976	284.017
23	KRAJNJE STANJE GOTOVINE NA KRAJU PERIODA	1.801.240	284.017

Iz navedenog bilansa proizilazi da je sumarno posmatrano za čitavu godinu Pro Fin ostvario veće prilive od odliva gotovine i obezbijedio likvidnost ukupnog obračunskog perioda. Iz Bilansa tokova gotovine je evidentno da je primarno likvidnost uslovljena odlivima po osnovu plasiranja kredita klijentima, otplate kredita bankama i otplate kredita po osnovu HOV(r.br. :11,17,19) sa jedne strane, i prilivima po osnovu naplate glavnice od klijenata, priliva kredita od banaka i priliva kredita od HOV(stavke R.Br. : 11,16,18). Iznosi ovih stavki, i njihova ročna usklađenost su ključni za upravljanje ukupnom likvidnošću Društva.

Ponderisani rok Datih kredita na 31.12.2022 je iznosio 33,45 mjeseci, a na 31.12.2023 je iznosio 34,76%. Iako Pro Fin daje kredite do 120 mjeseci, a stanje kreditnog portfolia čija ročnost je veća od 36 mjeseci je 33,33%(što je u prosjeku 3,9 mil. KM za 2023 godinu) ovakva ročnost nije prijetnja likvidnosti iz razloga što je mikrokreditno tržište dinamično usljed prisustva udjela prijevremenih otpлата.

Iako su krediti odobreni na rok duži od 36 mjeseci, njihov stvarni rok trajanja nije duži od kredita koji su odobreni na kraće rokove, iz razloga što se krediti odobreni na duži rok prijevremeno otplaćuju više, zbog tereta kamatnog troška za korisnika. Navedeno je ilustrovano sa podacima u tabeli pored.

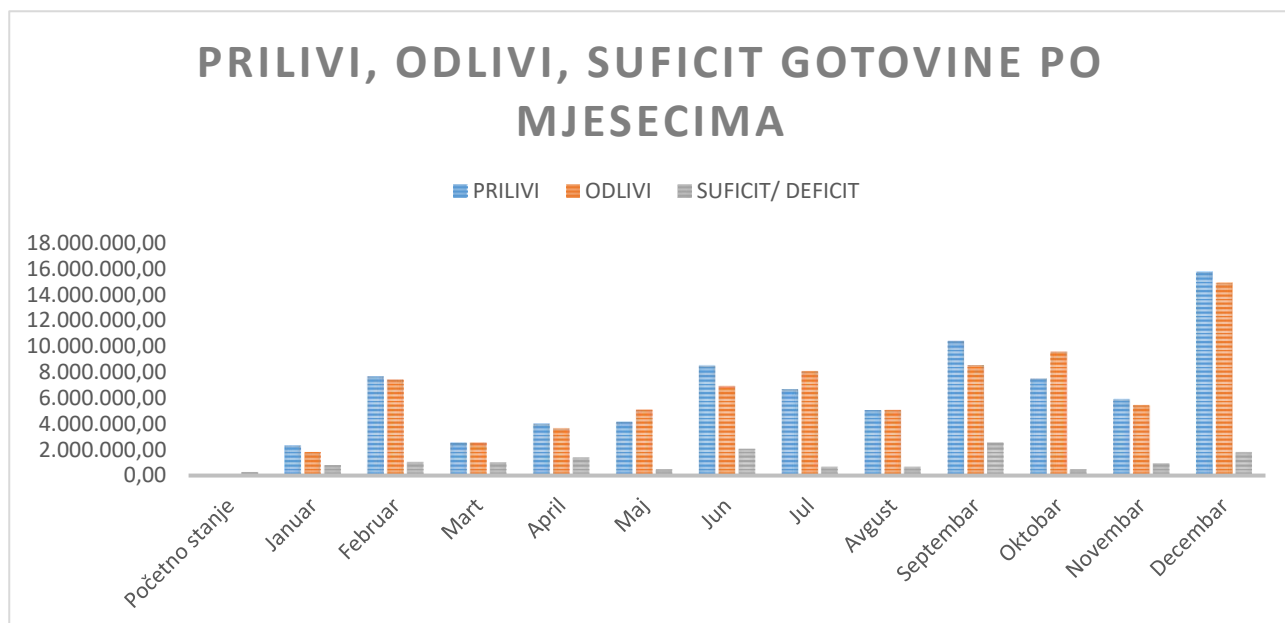
Prijevremene otplate	Prijevremeno otplaćeni portfolio	Prosječan odobreni rok mjeseci	Stvarni rok do trenutka otplate mj.	% prijevremene u prosječnom portfoliu
Krediti odobreni sa rokom do 36 mj.	2.129.938	15	3	26,62%
Krediti odobreni sa rokom >36 mj.	2.542.217	70	6	66,90%
Ukupno	4.672.155	45	5	39,59%

Iz tabele je evidentno da **iznos priliva od glavnice prijevremenih otplata** od 4,6 miliona više nego **pokriva iznos portfolia odobren na rokove preko 36 mjeseci** koji je iznosio u prosjeku 3,9 mil. KM za 2023 god.

Rok otplate kredita po osnovu HOV je 36 mjeseci, a otplata je mjesečna. Rok otplate bankarskih kredita je od 6 do 36 mjeseci. Otplate su mjesečne, što je stabilnije sa pozicije ujednačenih upravljanja i kontrole likvidnosti.

Novčani tok gotovine prikazuje likvidnost na godišnjem nivou, što je širok period, jer finansijska organizacija je zainteresovana za dnevnu i mjesečnu likvidnost. Slijedi tabela i grafička ilustracija koja prikazuje **novčane tokove na mjesečnom nivou**.

MJESEC	PRILIVI	ODLIVI	SUFICIT/ DEFICIT
Početno stanje			289.161,76
Jan.	2.338.475,83	1.827.459,00	800.178,59
Feb.	7.675.474,38	7.419.134,31	1.056.518,66
Mar.	2.552.878,39	2.571.665,79	1.037.731,26
Apr.	4.018.166,24	3.658.250,08	1.397.647,42
Maj	4.173.315,65	5.094.620,53	476.342,54
Jun	8.506.833,10	6.921.878,25	2.061.297,39
Jul	6.680.368,02	8.066.109,69	675.555,72
Avg.	5.072.170,05	5.059.837,82	687.887,95
Sep.	10.388.100,06	8.521.428,65	2.554.559,36
Okt.	7.489.380,33	9.564.309,07	479.630,62
Nov.	5.900.482,47	5.439.218,61	940.894,48
Dec.	15.748.114,46	14.887.768,94	1.801.240,00
UKUPNO 2023	80.543.758,98	79.031.680,74	1.801.240,00



Evidentno je da Pro Fin i **po mjesecima imao stabilnu likvidnost** koja se očitava u višku priliva nad odlivima za svaki mjesec u 2023 godini

S obzirom da su prethodno locirane ključne tačke za održavanje ukupne likvidnosti, njih ćemo obraditi i pojedinačno.

Prilivi od naplate kredita svojim obimom jesu ključni, ali je njihova **izvjesnost izrazito visoka**. Ova izvjesnost je povezana sa kreditnim rizikom. **Stepen naplate** kredita u 2023 godini bio je **98,2%** od svih planiranih uplata u periodu. Ovaj pokazatelj sa pozicije likvidnosti pokazuje veliku pouzdanost u planiranju ove stavke.

Prilivi od Kredita banaka su druga ključna pozicija likvidnosti. Analitika priliva i odliva je data u sljedećoj tabeli:

Kreditna zaduženja koja su aktivna na 31.12.2023 su dugoročni **anuitetni krediti sa mjesečnim otplatama**, što je sa pozicije upravljanja likvidnosti relaksirajuća okolnost, s obzirom da su odlivi po ovom osnovu ujednačeni i manji nego u opciji kratkoročnih zaduženja. Druga stvar koja se može ocijeniti kao pozitivna jeste **diverzifikacija**

	PRILIVI	ODLIVI	SALDO DUGA
BANKA			
Privredna Banka Sarajevo	10.688.635,37	6.058.189,34	-4.630.446,03
Atos Banka	500.000,00	51.156,27	-448.843,73
Banka Poštanske Štedionice	500.000,00	38.032,36	-461.967,64
Nova Ljubljanska Banka	2.000.000,00	38.009,40	-1.961.990,60
Naša Banka	200.000,00	0,00	-200.000,00
SVE BANKE 2023	13.888.635,37	6.185.387,37	-7.703.248,00

kreditnih izvora koja se očituje kroz otvaranje kreditne saradnje sa još četiri poslovne banke, za razliku od 2022 kada je bio izražen rizik jedne banke po osnovu izvora kreditnih sredstava, koncentrisan na Privrednu Banku Sarajevo. **Procjena dalje kreditne podrške banaka realno je povoljna**, s obzirom da stalni trend poboljšanja poslovnih rezultata i pokazatelja, kao i obima platnog prometa preko banaka, pa se mpo osnovu svega navedenog može zaključiti da je tržište pribavljanja kreditnih sredstava bilo u 2023, a i ostaće naklonjeno u smislu podrške realizacije planova razvoja Pro Fina.

Kreditni rizik se ispoljava kao nemogućnost korisnika kredita da iste vraćaju u skladu sa planom otplate. PRO Fin je uspostavio kriterije i sistemske mjere za upravljanje kreditnim rizikom. Pokazatelji kvaliteta kreditnog portfolija su ustvari pokazatelji kvaliteta upravljanja kreditnim rizikom, pa slijedi pregled glavnih pokazatelja kreditnog rizika:

Pokazatelji kvaliteta kreditnog portfolia	2023	2022
% Portfolio u kašnjenju > 30 dana	0,43%	1,01%
% Portfolio u kašnjenju > 0 dana	0,89%	1,79%
% Otpisanih kredita na prosječnom portfoliu	1,13%	1,16%
% Rezervisanja za kreditne gubitke na prosječnom portfoliu	2,54%	2,31%

Svi navedeni **pokazatelji kvaliteta pokazuju poboljšanje** u 2023 u odnosu na 2022 godinu, **osim zadnjeg pokazatelja iz tabele, koji pokazuje neznatno slabiji rezultat**, iz razloga što je određeni broj kredita u kašnjenju migrirao u veći broj dana kašnjenja pa time povlači i veće iznose rezervisanja. Zadnja dva pokazatelja kvaliteta iz tabele su konzervativne opcije pokazatelja, jer su bazirane na prosječnom iznosu portfolia, a ne na krajnjem kada

pokazuju bolje procenete. Iz svega navedenog **evidentna je stabilnost kvaliteta portfolia**, koja se manifestuje kao rezultanta relativno izraženog manjeg portfolia u kašnjenju, i sa druge strane neznatnim povećanjem stope rezervisanja usljed migracija dijela portfolia u veći broj dana kašnjenja.

Rezervisanje za kreditne gubitke na mikrokreditima, u skladu sa zakonskim odredbama vrši se po pravilu:

Dani kašnjenja	1-15	16-30	31-60	61-90	91-180	preko 180
Stopa rezervisanja	2%	15%	50%	80%	100%	otpis

Kao pokazatelj kvaliteta dodatno ćemo iskoristiti IFRS **klasifikaciju svih kredita po nivoima kreditnog rizika (Stage)**, što prikazuje tabela koja slijedi. U Stage 1 ulaze krediti niskog nivo kreditnog rizika koji uredno izmiruju svoje obaveze, u Stage 2 krediti povišenog nivoa kreditnog rizika, sa

evidentiranim kašnjenjima i problemima u otplati, ali i dalje sa aktivnim izmirenjem, i u Stage 3 krediti sa značajnim problemima u izmirivanju obaveza ili statusu neizmirivanja obaveza.

Nivo kreditnog rizika	2022		2023	
	Portfolio	Broj klijenata	Portfolio	Broj klijenata
Stage 1	98,64%	98,18%	99,25%	98,55%
Stage 2	0,34%	0,80%	0,47%	0,73%
Stage 3	1,02%	1,03%	0,29%	0,73%

Evidentno je da se **portfolio Pro Fina u visokom procentu nalazi u nivou niskog kreditnog rizika**, sa trendom povećanja procenta. Niske stope portfolia su prisutne u nivou povišenog i nivou sa značajnim kreditnim rizikom, sa pozitivnim trendom migracije iz Stage 3 u Stage 2. Sve sumarno sugerije na **visok stepen kvaliteta portfolia i niskog kred. rizika**.

Operativni rizik je rizik mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital usljed propusta u radu zaposlenih, neodgovarajućih internih procedura i procesa, neadekvatnog sistema upravljanja generalno na svim segmentima poslovanja, kao i usljed nepredvidivih eksternih pojava. Pro Fin je u 2023 aktivno radio na upravljanju i minimalizaciji operativnih rizika, sistem rukovođenja je modifikovan i ojačan uspostavljanjem novih hijerarhijskih nivoa upravljanja i kontrole, zaposlen je Interni revizor, generalno je uspostavljena nova organizaciona struktura sa kapacitetima da podrži trenutne i buduće razvojne potrebe Društva. Redefinisan je sistem donošenja kreditnih odluka, uspostavljene softverske kontrole poštovanja definisanih pravila. Pro Fin je krajem godine implementirao regulatorne zahtjeve vezano za primjenu novog Kontnog okvira. Takođe, ispoljena je visoka dosljednost u samom kreditnom procesu u smislu ranije propisanih procedura i uputstava koji definišu korake, postupke i analize i radnje kako bi isti bio kontrolisan u skladu sa definisanim. Zaposleni u službi upravljanja kreditnog rizika imali su aktivnu ulogu u uspostavljanju i održavanju standarda kako kod postojećih, tako i kod novih radnika i organizacionih dijelova. Sami nalazi regulatornog tijela koje je obavljalo kontrole nisu imali posebnih zahtjeva na kreditni proces i postupak ocjene kreditne sposobnosti korisnika u postupku kreditne analize.

Iz navedenog može se zaključiti da je **upravljanje operativnim rizikom bilo adekvatno**, a isto je obezbijedilo visok stepen poštovanja internih i regulatornih propisa, koegzistentnost poslovanja i primjenu standarda.

Iako zakonski limitiran preko maksimalnog iznosa kredita na 50.000 KM, **rizik koncentracije** je ipak bitno pomenuti u kontekstu stepena disperzije u smislu prosječnog iznosa kredita. Prosječan iznos isplaćenog kredita u 2023 godini je iznosio 5.685 KM, a u 2022 je iznosio 4.378 KM, što sugerije na nizak prosječan iznos i visoku disperziju rizika. Izvjestan rast u 2023 je rezultat jačeg tržišnog nastupa i podrška privrednim subjektima i generalno za poslovne namjene.

7 REALIZACIJA KLJUČNIH CILJEVA

Slijedi rekapitulacija realizacije planiranih pravaca i ciljeva razvoja za 2023 koji su specifikovani u dijelu 2 ovog izvještaja:

- **Širenje poslovne mreže.** Ovaj cilj je u potpunosti realizovan, pored postojećih 7 otvoreno je novih 10 poslovnica u sljedećim sredinama Banjaluka, Gradiška, Laktaši, Novi Grad, Pale, Sokolac, Vlasenica, Derventa, Doboj i Teslić. Broj poslovnica na kraju 2023 je bio 17. Ukupno je u 2023, pored postojećih 19, zaposleno 12 novih radnika, pa je ukupan broj radnika bio 29.
- **Značajan rast kreditnog portfolio u skladu sa planom.** Plan rasta kreditnog portfolia je realizovan sa 116%, a sam kreditni portfolio je u odnosu na 2022 rastao za 128,23%, cilj je ostvaren.
- **Održavanje stabilnosti kvaliteta kreditnog portfolija.** Prethodno prezentovani podaci o poboljšanje pokazatelja o kašnjenju kredita, stope otpisa, kao i neznatno veća stopa rezervisanja sugerišu na sumarnu ocjenu da je **cilj stabilnost kvaliteta kreditnog portfolija ostvaren.**
- **Jačanje upravljačkih i kontrolnih funkcija** je kvalitativni cilj, od čije realizacije umnogome zavisi stabilnost i kvalitet daljeg rasta i razvoja poslovanja. Ovaj segment nije prethodno detaljnije elaboriran, pa će biti predstavljen u sljedećim redovima. S obzirom na visoko ambiciozan plan širenja prodajne mreže, što podrazumijeva i značajno zapošljavanje prodajnog osoblja, kao nužna javila se potreba za promjenu organizacione strukture koja će biti adekvatna i sposobna da odgovori na novonastale izazove, a koji su se manifestovali kroz sljedeće potrebe: da se održi i pojača efikasnost kreditnog procesa, da planirani rast bude stabilan i kontrolisan sa pozicije upravljanja kreditnim i operativnim rizikom, da se raspon menadžmenta u novonastaloj situaciji dovede na nivo efikasnog i operativnog upravljanja. Navedeno je riješeno na način da je u dotadašnju izrazito plitku organizacionu strukturu (pogotovo u liniji prodaje koja je uspostavljena na relaciji Direktor -Kreditni službenik) uvedeno jedan ili dva menažerska nivoa. U prodaji se između Direktora i kreditnog službenika uspostavljaju dva nivoa menadžmenta, i to srednji nivo preko pozicije Pomoćnik direktora za prodaju i niži nivo preko pozicije Regionalni menadžer za 5 planiranih regija. U pozadinskoj liniji srednji nivo je uspostavljen preko pozicije Pomoćnik direktora za finansije, računovodstvo i kreditni rizik. U svrhu održavanja i unapređenja efikasnosti donošenja kreditnih odluka, a uz korištenje potencijala nove organizacije strukture, izvršene su promjene sistema donošenja odluka kreditnog odbora, u smislu delegiranja po nivoima do određenih limita. Nova organizaciona struktura uspostavljenim ključnim nivoima ima kapacitete da odgovori na poslovne izazove u 2023 i 2024 godini, uz eventualne dodatne manje intervencije. Treba istaći da je planirano njeno postepeno popunjavanje, jer sve upravljačke pozicije koje je ona predvidjela nisu odmah popunjene, već se popunjavanje istih vrši balansirajući sa rastom poslovne mreže i obima posla sa jedne, kao i sa troškovima popune sa druge strane. U svrhu jačanja kontrolne funkcije sredinom godine Pro Fin je zaposlio i Internog revizora. Zbog svega urađenog ocjenjujemo da je **ovaj cilj realizovan.**
- **Redefinisanje ponude.** Krajem 2023 godine Pro Fin je **realizovao i plan redefinisanja svoje ponude.** Nastojanja su bila da se ponuda učini fleksibilnijom potrebama klijenata, a time da omogući prodavačima veći kreativni prostor za plasman novih kredita. Pored uvođenja novih proizvoda, po osnovu analize izvršena je i cjenovna redistribucija u zavisnosti od iznosa kredita, na način da je dat veći prostor za plasman većih iznosa kredita, ali ne na uštrb ukupne profitabilnosti poslovanja. Primjena nove ponude je planirana početkom 2024 godine.

8 PRAVCI BUDUĆEG RAZVOJA POSLOVANJA

Pro Fin planira nastavak visoko dinamičnog trenda razvoja poslovanja u 2024 godini u nekoliko pravaca djelovanja iznijetih u tekstu koji slijedi.

S obzirom na stepen geografske pokrivenosti planirano je **dalje širenje mreže poslovnica** i otvaranje nekoliko novih poslovnica. Bitna karakteristika geografskog širenja jeste **ulazak na tržište Federacije Bosne i Hercegovine**, koje je ocijenjeno kao veoma perspektivno za mikrokreditiranje, što podrazumijeva i nova zapošljavanja. Pripremne aktivnosti za realizaciju su pokrenute u zadnjem kvartalu 2023 godine, u smislu prilagođavanja zakonskom okviru poslovanja na tom tržištu.

Dalji rast kreditnog portofija, u nešto manjem relativnom iznosu u odnosu na prethodnu godinu, ali i dalje vrlo značajan, uz nastavak trenda pozicioniranje na tržišnim nišama mikro, malih i srednjih preduzeća i različitih potreba stanovništva. Ovaj cilj je usko povezan **sa implementacijom nove kreditne ponude definisane Katalogom kreditnih proizvoda** koja treba da omogući progresivan rast kreditnog portfolia uz zadržavanje cjenovne strukture koja obezbjeđuje dalji rast pokazatelja profitabilnosti i povećanje stopa prinosa na aktivu i kapital. Ovaj rast treba da bude podržan sistemima koji će obezbijediti i dalje **održavanje kvaliteta portfolia na visokom nivou**.

U skladu sa zakonskim mogućnostima Pro Fin planira **da uđe u posao posredovanja u prodaji osiguranja**, i na taj način uz manje napore preko svoje postojeće mreže klijenata uspostaviti dodatnu prodaju i obezbijediti dodatne prihode. Aktivnosti na realizaciji ovog plana otpočele su još u toku 2023 godine

Planirano je **jačanje marketing funkcije** u smislu uspostavljanja kontinuiranog komuniciranja sa korisnicima putem sajta, i društvenih mreža, i realizacija visokog stepena ažurnosti sadržaja na istima.

Realizacija planiranog rasta i kvaliteta će biti podržani **potpunom popunom svih pozicija nove organizacione strukture**, kako bi se uspostavile sve upravljačke i kontrolne funkcije. **Kadrovski ciljevi** i dalje su visoko postavljeni u smislu **pažljivog odabira kadra kojeg odlikuje stručnost, iskustvo, i visok stepen autoriteta** na finansijskom segmentu tržišta rada, a za prodajno osoblje dodatno **visok stepen poznavanje lokalnog ciljanog tržišta** i aktera koji ga čine, sa otvorenim kanalima pristupa istom.

Osim navedenog planirane su **i aktivnosti razvojnog karaktera** koje otvaraju nove kapacitete u funkciji razvoja poslovanja. Jedna od njih je aktivnost **preispitivanja cjelokupnog kreditnog procesa i procedura** koje ga definišu, a u svrhu lociranja „uskih grla“, i potencijala da se isti učini vitalnijim i efikasnijim, a maksimalno usmjeren na potrebe zadovoljenja potreba klijenta, ali i potrebe kvalitetne procjene kreditnog rizika. Sve navedeno podrazumijeva oslanjanje na raspoložive tehničko tehnološke kapacitete, **i ulaganje u razvoj softverskih sistema podrške**.

S obzirom na relativno mali prosječan iznos isplaćenih kredita i visoko učešće manjih iznosa potrošačkih kredita po broju kredita, planirana je **razrada i uvođenje Scoring modela** za potrebe odobravanja takvih iznosa, čime bi se značajno unaprijedila efikasnost i konkurentnost na tržištu.

Na osnovu svega prethodno iznijetog, a s obzirom na prethodni razvojni put, systemske i temeljne pripreme na svim segmentima ključnim za dalju podršku razvoju, znanje, stručnost i posvećenost osoblja, realizacija svega planiranog jeste visoko ambiciozno, ali i sa visokim stepenom izvjesnosti i ostvarivo.

U Istočnom Sarajevu februara 2024 godine.

Direktor: Gordana Ćorsović